

Sveučilište u Zagrebu
Grafički fakultet

REPUBLIKA HRVATSKA
355 - AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO
OBRAZOVANJE

Primljeno: 21.11.2016. 15:31:49		
Klasifikacijska oznaka 602-04/15-04/0097	Org. jed. 02-04	
Uredžbeni broj: 380-16-0007	Pril. 0	Vrij. 0

Agencija za znanost i visoko obrazovanje
Odjel za akreditaciju u znanosti
(Ivana Šimić)
Donje Svetice 38/5, 10000 Zagreb

Zagreb, 21. 11. 2016.

Predmet: Primjedbe na Izvješće Stručnog povjerenstva o reakreditaciji sveučilišnog poslijediplomskog studija Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda

Poštovani,

u petak 28. listopada 2016. godine smo primili Izvješće Stručnog povjerenstva o reakreditaciji sveučilišnog poslijediplomskog studija Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda, Grafičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu. Kako smatramo da je Preporuka Stručnog povjerenstva Akreditacijskom savjetu Agencije temeljena na pojedinim netočnim činjenicama te dijelom i na neupućenosti Stručnog povjerenstva u ovlasti Grafičkog Fakulteta u odnosu na Sveučilište u Zagrebu pri ustroju i pravnom reguliranju Studija, a svjesni mogućnosti za poboljšanjima na kojima Grafički fakultet kontinuirano radi, molimo da revidirate Preporuku prvenstveno u dijelu kojim se preporučuje privremena zabrana upisa novih studenata na razdoblje od godinu dana.

Naime, smatramo da bi upravo zabrana upisa novih studenata na Studiju koji je, po području, jedinstven u Hrvatskoj i okruženju, što je istaknuto i u Izvješću Stručnog povjerenstva, i za koji postoji interes kandidata u Hrvatskoj, ali i stranih, onemogućila potrebno unapređenje kvalitete izvođenja Studija.

Također napominjemo da su strukturalne promjene plana i programa Studija koje Povjerenstvo predlaže, a za koje i mi smatramo da bi doprinijele kvaliteti studija, moguće tek po završetku reakreditacijskog postupka.

Stoga prilažemo i primjedbe na pojedine elemente Izvješća.

Dekan

prof. dr. sc. Klaudio Pap

Primjedbe na pojedine elemente Izvješća Stručnog povjerenstva o reakreditaciji sveučilišnog poslijediplomskog studija Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda, Grafičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu

1. PRIMJEDBE NA PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Preporučuje se izrada konkretnije, fokusirane istraživačke strategije te usklađivanje poslijediplomskog doktorskog studija s novim, poboljšanim strateškim dokumentom.

20. prosinca 2013. godine je prihvaćena Strategija znanstvenih istraživanja Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 2014. do 2020. godine s kojom je, unutar postojećeg plana i programa, usklađen Poslijediplomski doktorski studij što je potvrđeno i u Izvješću Stručnog povjerenstva (Usklađenost s propisanim uvjetima izvođenja / Dodatni uvjeti Reakreditacijskog savjeta za izdavanje pozitivnog mišljenja, točka 3).

2. Potrebno je ojačati i dodatno formalizirati procedure osiguravanja kvalitete.;

13. Na razini fakulteta potrebno je uvesti formalni sustav povratnog informiranja o kvaliteti doktorskog studija i mentora; rezultate prikupljenih informacija potrebno je analizirati te dati u daljnje, neovisno razmatranje.

Grafički fakultet ima, u skladu s aktima Sveučilišta u Zagrebu i Grafičkog fakulteta, utvrđene mehanizme periodičnog vrednovanja kvalitete doktorskog studija. Godišnjim se izvješćem Povjerenstva za doktorski studij i znanost i Povjerenstva za upravljanje kvalitetom osigurava praćenje uspješnosti programa na svim razinama.

Međunarodna/domaća recenzija doktorskog studija provedena je od strane Sveučilišta u Zagrebu-Odbora za doktorske studije (Mišljenje odbora za doktorske programe 2014./15.). Također, periodično se prati znanstvena produktivnost mentora i doktoranda te godišnja izvješća o radu mentora i doktoranda (Obrazac Dr.sc. 04 i 05). Povratne informacije doktoranada/poslijedoktoranda o sustavu mentoriranja i podršci koju pruža Fakultet su pozitivne prema Elaboratu za periodičko unutarnje vrednovanje za ak. god. 2012./13. Polaznici studija su zadovoljni dostupnošću svojih mentora što potvrđuje OBAD Obrazac Dr.Sc.-04. Uprava Fakulteta organizira periodične sastanke „okrugle stolove“ s vanjskim dionicima i gospodarstvom čime je omogućena dodatna evaluacija kvalitete doktorskog studija. Mentor je obavezan jedanput godišnje podnositi izvještaj o radu doktoranada na obrascu Sveučilišta (Obrazac Dr.Sc. 05) i prezentirati njegovu znanstvenu uspješnost. Kvaliteta doktoranda se procjenjuje brojem radova objavljenih s mentorom i s nastavnicima doktorskog studija čije kolegije su upisali (znanstveni simpoziji, usavršavanje na međunarodnim institucijama). Mentor/i je obavezan voditi doktoranda tijekom izrade doktorskog rada, pratiti kvalitetu doktorandova rada, poticati objavljivanje njegovih radova, omogućiti sudjelovanje u znanstvenim projektima i potporama.

Grafički fakultet kontinuirano radi na poboljšanju procedura osiguravanja kvalitete.

3. Na razini Fakulteta potrebno je definirati pravila i postupke vezane uz oduzimanje akademskog stupnja te pitanja plagijatorstva i etičnosti u znanstveno-istraživačkom radu. Potrebno je razviti

formalni postupak identificiranja potencijalnih plagijata te definirati detaljnu politiku vezanu uz etičnost u znanstveno-istraživačkom radu.

Pravila i postupci vezani uz oduzimanje akademskog stupnja su definirani člankom 22a Pravilnika o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu, a članak 1 Pravilnika o doktorskom studiju Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda jasno određuje kako se na pitanja koja nisu njime uređena primjenjuju odredbe upravo tog pravilnika.

Pitanja vezana uz plagijatorstvo i etičnost u znanstveno-istraživačkom radu Grafički fakultet rješava kroz rad Etičkog povjerenstva i Stegovnog povjerenstva za studente. Etičko povjerenstvo Grafičkog fakulteta radi prema Etičkom kodeksu Sveučilišta u Zagrebu i Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN 123/03, članak 82, st. 3. i 4., a Stegovno povjerenstvo za studente radi prema Pravilniku Grafičkog fakulteta o stegovnoj odgovornosti studenata.

Tehnički aspekti kontrole plagijatorstva se trenutno rješavaju na nivou Sveučilišta u Zagrebu u čemu aktivno sudjeluje i Grafički fakultet.

4. Potrebno je definirati ishode učenja na razini poslijediplomskog studijskog programa.

Ishodi učenja su istaknuti na nivou pojedinih kolegija te će biti istaknuti i na nivou Studija.

5. Doktorski bi studijski program studentima trebao omogućiti stjecanje kompetencija usklađenih s razinom 8.2 HKO-a, drugim riječima, uz stjecanje znanja i razvoj spoznajnih i praktičnih vještina, omogućiti također i razvoj socijalnih vještina te etičke i društvene odgovornosti. U studijski bi program trebalo uključiti dodatne generičke (prenosive) vještine (npr. kompetencije planiranja i vođenja projekata, prijavljivanja za financiranje iz vanjskih izvora, komunikacijske vještine, itd.)

Uz podatke navedene u dokumentu: Sveučilište u Zagrebu Grafički fakultet reakreditacija Poslijediplomskog sveučilišnog studija: Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda, str. 24, točka 4.4, prema Pravilniku o doktorskom studiju Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu čl. 8, doktorand je obavezan usmeno prezentirati i najmanje jedan rad na međunarodnoj znanstvenoj konferencije, tematski vezan uz Doktorski studij odnosno doktorsko istraživanje što je pobliže definirano čl. 10 točka 4 Pravilnika o doktorskom studiju Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu. Doktorandi također tijekom Studija sudjeluju na radionicama organiziranim na Fakultetu ili Sveučilištu što je, pored ostalog, razvidno i po podacima sustava OBAD.

6. Potreban je dodatan napor u smjeru unapređivanja istraživačke infrastrukture. Preporučuje se poticati doktorande na istraživački rad u inozemstvu, na institucijama koje su opremljene suvremenom istraživačkom opremom.

Grafički fakultet kontinuirano ulaže napore u smjeru unapređenja istraživačke infrastrukture ciljano i u pravcu podrške doktorandima u njihovim znanstvenim istraživanjima. U promatranom je periodu dijelom financirano i znanstvenim projektima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske čiji su istraživači također bili doktorandi, a u zadnje 3 godine i potporama znanstvenim i umjetničkim istraživanjima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa čiji su suradnici i doktorandi. Grafički fakultet podržava istraživački rad doktoranada i izvan Fakulteta, kako u Hrvatskoj, tako i van Hrvatske. Doktorandi, uz istraživačku infrastrukturu Grafičkog fakulteta, po potrebi koriste i istraživačku infrastrukturu drugih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, drugih sveučilišta u Hrvatskoj (primjerice Sveučilište u Rijeci i Sveučilište Sjever) i izvan Hrvatske (primjerice Univerza v Ljubljani), kroz programe ERASMUS i ERASMUS+ te gospodarske subjekte (primjerice Agencija za komercijalnu djelatnost).

7. Financiranje iz projekata na vrlo je niskoj razini i bit će potrebno poduzeti znatne napore kako bi se osigurali novi projekti i financiranje doktoranada, odnosno kako bi se osigurala održivost doktorskog studija.;

8. Potrebno je razviti strateški plan širenja izvora financiranja.

Fakultet ulaže napore za osiguravanje novih projekata i financiranja doktoranada pored ostalog i edukacijom zaposlenika u području administrativne podrške pisanja projekata financiranih iz fondova Europske unije.

U promatranom je periodu Grafički fakultet aktivno sudjelovao na: 4 međunarodna multilateralna projekta (COST), 5 međunarodnih bilateralnih projekta, 1 projektu financiranom od Fonda za ulaganje u znanost – IPA projekt, 1 projektu financiranom od fonda Creative Europe (IPIP), 15 financijskih potpora znanstvenim istraživanjima: 6 znanstvenih potpora u 2015., 5 znanstvenih potpora u 2014., 4 znanstvene potpore u 2013. i 8 znanstveno-istraživačkih projekata (Z-projekti) koje je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta financiralo od 1990. godine, završno s 2013. godinom.

Način studiranja i regulacija troškova studija su definirani člankom 5 Pravilnika o doktorskome studiju Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu te su u skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i odgovarajućim pravnim aktima.

9. Kvalitetu radova nastavnog osoblja potrebno je unaprijediti te radove objavljivati u visokokvalitetnim časopisima (CC, SCI, SCI-Extended).

Grafički fakultet potiče i podupire objavljivanje radova, kako nastavnika, tako i doktoranada u visokokvalitetnim časopisima. Svi nastavnici u potpunosti ispunjavaju uvjete izbora u odgovarajuća znanstvena zvanja, a za izbor u znanstveno-nastavna zvanja su uvedeni i dodatni uvjeti koji se odnose na objavljivanje radova u visokokvalitetnim časopisima.

10. Preporučuje se smanjiti broj kolegija, ujednačiti raspodjelu ECTS bodova te broj ECTS-a na pojedinim kolegijima uskladiti s pravnom regulativom.

Grafički fakultet kontinuirano radi na unapređenju i izmjenama studijskih programa na svim razinama. Daljnja strukturalna promjena plana i programa Doktorskog studija, a u skladu i s navedenim primjedbama Povjerenstva, moguća je tek po završetku reakreditacijskog postupka.

Prema važećem Pravilniku, opterećenje studenta predviđeno studijskim programom, koje se izražava u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (ECTS), dokazano polaganjem ispita ne prelazi 20 % ukupnog opterećenja (180 ECTS-a) što je u skladu s postojećom pravnom regulativom i Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu.

11. Potrebno je osigurati ujednačen omjer mentorskog i nastavnog rada nastavnika.

29 od ukupno 38 nastavnika na poslijediplomskom studiju (76%) su zaposlenici Grafičkog fakulteta i njihovo ukupno nastavno opterećenje je u skladu s normiranim.

Od ukupno 20 mentora, 13 mentora još radi, a 7 je umirovljeno u praćenom periodu.

Na preporuku Povjerenstva za doktorski studij i znanost, a odlukom Fakultetskog vijeća od 16. studenog 2015. godine, potvrđeni su novi nastavnici – izvođači kolegija.

Mentori koji rade (13) pokrivaju 31 doktoranda s javnom obranom teme disertacije od kojih je 22 doktoriralo, a 9 je u postupku.

Fakultetsko vijeće je Odlukom o mentorstvu u članku 5 definiralo da nastavnik može biti mentor najviše dvojici doktoranda u postupku prijave teme. Postupak prijave teme završava odobrenjem teme od strane Senata Sveučilišta u Zagrebu.

12. Potrebno je ugovorno definirati dijeljene odgovornosti između doktoranada, mentora i Fakulteta.

Dijeljenje odgovornosti između doktoranda, mentora i Fakulteta je definirano Pravilnikom doktorskog studija Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu i Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu te je u skladu sa Statutom Grafičkog fakulteta, Statutom Sveučilišta u Zagrebu te zakonskim normama. Pri upisu na Studij, doktorand i Grafički fakultet potpisuju odgovarajući ugovor.

13. Na razini Fakulteta potrebno je uvesti formalan sustav povratnog informiranja o kvaliteti doktorskog studija i mentora; rezultate prikupljenih informacija potrebno je analizirati te dati u daljnje, neovisno razmatranje.

Odgovoreno u sklopu točke 2 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

14. Potrebno je razviti formalan sustav rješavanja sukoba između doktoranada i nastavnika/mentora, uključujući žalbeni postupak te neovisno ispitivanje u pojedinačnim slučajevima.

Fakultet ima utvrđene mehanizme i dokumente potrebne za provođenje postupaka promjene mentora (Obrazac Dr.sc. 06) i rješavanja mogućih problema između mentora i doktoranda, prema Pravilniku za doktorske studije na nivou Sveučilišta i Fakulteta.

Doktorand za vrijeme Doktorskog studija ima mogućnost podnošenja molbi i žalbi koje razmatra Povjerenstvo za doktorski studij te, po potrebi ostala povjerenstva i Fakultetsko vijeće.

15. Preporučuje se uzimati u obzir anonimne pritužbe studenata doktorskih studija koje se odnose na kvalitetu programa i doktorskih radova te rad mentora.

Grafički fakultet preko Povjerenstva za doktorski studij i znanost, ostalih povjerenstava i Fakultetskog vijeća razmatra eventualne pritužbe (molbe, žalbe) studenata Doktorskog studija. Razmatrale bi se i anonimne pritužbe, ali njih do sada nije bilo, tj. nisu upućena tijelima Fakulteta.

2. PRIMJEDBE NA NAVEDENE NEDOSTATKE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Upisne kvote ne temelje se na analizi potreba tržišta.

Grafički fakultet prije raspisa natječaja za svaku akademsku godinu provodi analizu broja potencijalnih kandidata te temeljem te analize Fakultetsko vijeće donosi upisne kvote. Analiza se provodi temeljem podataka o potrebama Fakulteta, drugih visokih učilišta i privrede što je razvidno i iz kvota za upis koje su za pojedine akademske godine u razmatranom periodu različite.

2. Neodgovarajuća strategija razvoja doktorskog studija.

Odgovoreno u sklopu točke 1 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

3. U sklopu doktorskog studija dodatno bi se trebala uzeti u obzir strukturalna promjena u području grafike, odnosno prijelaz na digitalne medije.

Grafički fakultet prati te sudjeluje u strukturalnim promjenama u području grafike, posebno po pitanju razvoja i implementacije novih medija komuniciranja. U okviru sadašnjeg plana i programa Studija, kroz istraživački rad nastavnika i doktoranada te kroz odobrene i obranjene teme doktorskih radova, vidljivo je da je glavnina ispitivanja, znanstvenih radova i tema doktorskih radova okrenuta ovim područjima. Uz izvjestan broj objavljenih znanstvenih radova u području digitalnih medija te multimedijskih komunikacija valja spomenuti da doktorandi i njihovi mentori upravo za teme doktorskih disertacija biraju spomenuta nova područja (primjerice u promatranom periodu obranjene su doktorske disertacije sa sljedećim temama: „Modeli grafičkoga oblikovanja medijskih konvergiranih sadržaja“, „Model grafičkoga znakovnoga sustava za osobe sa složenim komunikacijskim potrebama“, „Dizajn dvodimenzionalnoga matričnoga bar koda pomoću QR koda“, „Optimizacija grafičkih parametara korisničkoga sučelja za 'tablet novine'“, itd.).

4. Stručno povjerenstvo nije imalo prilike vidjeti čvrste, jasno definirane formalne mehanizme i postupke za provjeru kvalitete - općenito je primijećen nedostatak odgovarajućih postupaka osiguravanja kvalitete.

Odgovoreno u sklopu točke 2 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

5. U ovome trenutku nema aktivnih projekata - domaćih ili međunarodnih - iz kojih bi se financirala istraživanja.;

18. Financijska ograničenja te slaba transparentnost.

Grafički fakultet je svjestan problema financiranja znanosti, pa time i istraživanja, koji dijelom nadilaze mogućnosti samog fakulteta. Također, Fakultet kao prva ustanova u ovom području u okruženju, intenzivno radi na pojačanju suradnje sa srodnim institucijama o čemu se održavaju odgovarajući sastanci, prvenstveno tijekom međunarodnih znanstvenih konferencija na kojima je Grafički fakultet organizator/jedan od organizatora.

Fakultet ulaže napore za osiguravanje novih projekata i financiranja doktoranada pored ostalog i edukacijom zaposlenika u području administrativne podrške pisanja projekata financiranih iz fondova Europske unije.

Također, u promatranom je periodu Grafički fakultet aktivno sudjelovao na: 4 međunarodna multilateralna projekta (COST), 5 međunarodna bilateralnih projekta, 1 projektu financiranom od Fonda za ulaganje u znanost – IPA projekt, 1 projektu financiranom od fonda Creative Europe (IPIP), 15 financijskih potpora znanstvenim istraživanjima: 6 znanstvenih potpora u 2015., 5 znanstvenih potpora u 2014., 4 znanstvenih potpora u 2013. i 8 znanstveno-istraživačkih projekata (Z-projekti) koje je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta financiralo od 1990. godine, završno s 2013. godinom.

Prema natječaju Sveučilišta u Zagrebu od 14. travnja 2015. za potpore doktorandima i asistentima koje se financiraju iz sredstava dodijeljenih Sveučilištu temeljem Ugovora o namjenskom višegodišnjem institucijskom financiranju znanstvene djelatnosti Grafičkom fakultetu je odobreno svih 5 prijava doktoranada.

Način studiranja i regulacija troškova studija su definirani člankom 5 Pravilnika o Doktorskom studiju Grafičkog fakulteta te se u skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i odgovarajućim pravnim aktima.

6. Međunarodna istraživačka suradnja je slaba i razmjerno neujednačena među nastavnim osobljem i mentorima.

Svi nastavnici i mentori sudjeluju u znanstvenom i istraživačkom radu što je razvidno iz životopisa, tj. popisa znanstvenih radova pojedinih nastavnika. Popis relevantnih radova u zadnjih pet godina za pojedine nastavnika je prikazan i u Informacijskom paketu.

Mentori udovoljavaju svim sljedećim uvjetima:

- a) Svi su mentori izabrani u znanstveno-nastavna zvanja s barem dvije godine post.doc. iskustva prije mentorstva (Arhiva tajništva Fakulteta).
- b) Svi su mentori aktivni znanstvenici u znanstvenom području doktorskog studija u posljednjih pet godina i objavljivali su znanstvene radove, sudjelovali na međunarodnim znanstvenim skupovima i u projektima (CROSBİ; Informacijski paket doktorskog studija objavljen na mrežnim stranicama Fakulteta).
- c) Mentori potvrđuju izvedivost okvirnog plana istraživanja pri prijavi teme disertacija (Obrazac dr.sc.-d)
- d) Mentori osiguravaju potrebne uvjete za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (Obrazac dr.sc.-01)
- e) Deset mentora prošlo je osposobljavanja kroz radionice i komentorstva.
- f) Povjerenstvo za doktorske studije i znanost u svom godišnjem izvješću daje mišljenje o radu mentora.

Nastavnici udovoljavaju svim sljedećim uvjetima:

- a) Nastavnici su zaposleni na znanstveno-nastavnom radnom mjestu (Arhiva tajništva Fakulteta).
- b) Nastavnici su aktivni znanstvenici, prepoznati u polju predmeta koji predaju (Informacijski paket).

7. Mali broj znanstvenih radova u časopisima visokog faktora odjeka.

Odgovoreno u sklopu točke 9 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

8. Preveliko radno opterećenje nekih nastavnika.

Odgovoreno u sklopu točke 11 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

9. Nisu definirani ishodi učenja na razini programa.

Odgovoreno u sklopu točke 4 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

10. Veliki broj kolegija te izrazita neujednačenost po pitanju raspodjele ECTS bodova.

Odgovoreno u sklopu točke 10 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

11. Stjecanje generičkih (prenosivih) vještina ne potiče se u dovoljnoj mjeri niti vrednuje u sklopu doktorskog studija.

Odgovoreno u sklopu točke 5 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

12. Fakultet ne privlači studente iz inozemstva.,

13. Vrlo niska razina uključenosti stranih doktoranada i nastavnika na doktorski studij.

U promatranom periodu na Doktorskom studiju sudjelovala su 3 strana nastavnika. Što se tiče samih stranih doktoranada, u promatranom periodu, je na Doktorskom studiju studiralo 5 studenata iz inozemstva.

14. Izvještavanje o istraživačkom radu doktoranada provodi se samo kao formalnost.

15. Povratne informacije doktoranada o kvaliteti studija i mentorstva ne prikupljaju se u svrhu daljnjeg analiziranja i donošenja prijedloga za poboljšanje.

Na razini Fakulteta potrebno je uvesti formalan sustav povratnog informiranja o kvaliteti doktorskog studija i mentora; rezultate prikupljenih informacija potrebno je analizirati te dati u daljnje, neovisno razmatranje.

Odgovoreno u sklopu točaka 2 i 13 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

16. Fakultet ne prati daljnje karijere završenih studenata doktorskog studija.

Fakultet prati daljnje karijere završenih studenata doktorskog studija kroz kontakte na organiziranim znanstvenim konferencijama, okrugle stolove, aktivnosti u stručnim društvima (Hrvatsko društvo grafičara) i sl. Također, pokrenut je postupak osnivanja alumni udruge Grafičkog fakulteta.

17. Potrebno je bolje definirati postupke za identificiranje plagijata.

Na razini Fakulteta potrebno je definirati pravila i postupke vezane uz oduzimanje akademskog stupnja te pitanja plagijatorstva i etičnosti u znanstveno-istraživačkom radu. Potrebno je razviti formalni postupak identificiranja potencijalnih plagijata te definirati detaljnu politiku vezanu uz etičnost u znanstveno-istraživačkom radu.

Odgovoreno u sklopu točke 3 Primjedbi na preporuke za poboljšanje kvalitete studijskog programa.

18. Financijska ograničenja te slaba transparentnost

Odgovoreno u sklopu točke 5 Primjedbi na navedene nedostatke studijskog programa.

3. PRIMJEDBE NA PRIKAZ USKLAĐENOSTI S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA

Netočno je navedeno da Visoko učilište nije osiguralo postupak oduzimanja akademskog stupnja (dr. sc.) odredbama statuta ili drugog općeg akta ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjima pravila studija ili na temelju disertacije koja je plagijat ili krivotvorina (Propisani minimalni zakonski uvjeti, točka 7). Kako je definirano člankom 1 Pravilnika o doktorskom studiju Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu na pitanja koja nisu uređena tim pravilnikom se primjenjuju odredbe Pravilnika o doktorskom studijima na Sveučilištu u Zagrebu. Sporno je pitanje regulirano člankom 22a Pravilnika o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu, Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu, Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te Pravilnikom Grafičkog fakulteta o stegovnoj odgovornosti studenata.

Netočno je navedeno da program doktorskog studija ne osigurava barem tri godine individualnog/samostalnog istraživačkog rada (paralelno, individualno unutar ili izvan nastave), a pod samostalnim se istraživačkim radom podrazumijeva pisanje disertacije, pisanje radova, odlazak na međunarodne konferencije, terenski rad, nastava u svrhu istraživanja i dr (Dodatni uvjeti

Akreditacijskog savjeta za izdavanje pozitivnog mišljenja, točka 8). – Člankom 5 Pravilnika o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda na Sveučilištu u Zagrebu Grafičkom fakultetu je definirano da Doktorski studij s punim radnim vremenom u pravilu traje 3 (tri) godine, a iz obrazloženih opravdanih razloga o kojima odlučuje Povjerenstvo, može se produžiti do 5 (pet) godina. Studij s dijelom radnog vremena traje najviše 5 (pet) godina, a iz obrazloženih opravdanih razloga o kojima odlučuje Povjerenstvo, može se produžiti do 7 (sedam) godina. Člankom 8 istog Pravilnika, a u skladu članka 5 Pravilnika o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu, je definirano da je središnja komponenta dokorskog studija znanstveno istraživanje, a člancima 8 i 10 da doktorand prije obrane dokorskog rada mora imati objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje 1 znanstveni rad u časopisu citiranom u tercijarnim publikacijama, najmanje 1 znanstveni rad u časopisu citiranom u sekundarnim publikacijama te najmanje 1 rad usmeno prezentiran na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji. Istim člancima je definirano da se od 180 ECTS bodova 35 ostvaruje kroz kolegije polaganjem ispita u 1. i 2. semestru studija, dok se preostali broj ECTS bodova ostvaruje upravo kroz istraživački i znanstveni rad. Istraživački rad započinje u prvoj godini studija istraživanjima vezanim uz upisane kolegije dok se studiranje na višim semestrima ostvaruje isključivo kroz istraživanja vezana uz temu dokorskog rada.

4. PRIMJEDBE NA OCJENU KVALITETE

Nastavnički, mentorski i istraživački kapaciteti i infrastruktura

Točka 1. 1. - Objašnjeno pod prethodnim primjedbama.

U dokumentu: Sveučilište u Zagrebu Grafički fakultet reakreditacija Poslijediplomskog sveučilišnog studija: Grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda je pogrešno navedeno radno opterećenje nastavnika od 710 norma sati (točka 1. 2. Ocjene kvalitete). Stvarno je opterećenje djelatnika u akademskoj godini 2015./2016. 434 norma sati. Prikazano preopterećenje, kao i sva druga, je skladu sa svim pozitivnopravnim aktima i propisima važećim u Republici Hrvatskoj (točka 1. 2.).

U točki 1.3. se analiziraju radovi nastavnika samo po postotku te se navodi: „... čini se kako je njihova kvaliteta razmjerno niska...“. Ovakva kvalifikacija nije poduprta ničime te smo mišljenja da broj objavljenih radova u zbornicima radova međunarodnih konferencija ne umanjuje vrijednost radova objavljenih u časopisima s faktorom odjeka kojih je prema Izvješću 27%. Kako je ranije napomenuto, svi nastavnici Studija ispunjavaju uvjete znanstvenih izbora, a zaposlenici Grafičkog fakulteta pri izboru u znanstveno-nastavna zvanja imaju i pojačane uvjete koji se odnose na broj objavljenih radova u visokokvalitetnim časopisima.

Točka 1. 4., 1. 5. - Objašnjeno pod prethodnim primjedbama.

Grafički fakultet unutar realnih mogućnosti kontinuirano ulaže i dodatno oprema svoje laboratorije velikim dijelom upravo u skladu sa suvremenom istraživačkom praksom (točka 1 .6.) što je obrazloženo i kroz prije navedene primjedbe na završno Izvješće Stručnog povjerenstva.

Interni sustav osiguranja kvalitete

Kako je prethodno obrazloženo, istraživanja vezana uz Doktorski studij su velikim dijelom okrenuta suvremenim temama što je razvidno i iz samih naslova doktorskih radova, ali i „područjima tradicionalne grafike“ koja se i dalje razvija te je prisutna na tržištu rada (točka 2. 1.) što je i potvrđeno

pod točkom 2. 2. , „identificiran je opći razvojni pravac, u skladu sa suvremenim tokovima razvoja u ovom području“. Pod tom je točkom navedeno i da mentori nisu upoznati s planovima uz privlačenje sredstava za znanstveno-istraživački rad i doktorski studij te da nije jasno hoće li se prijavljivati na buduće natječajne što je netočno. Nastavnici Grafičkog fakulteta kontinuirano apliciraju na pojedine natječaje za znanstvene projekte i potpore što je i, za promatrano razdoblje, prethodno navedeno u primjedbama.

Iako je i iz aktualnog Plana studija, tj. naziva kolegija, razvidna usmjerenost prema digitalnim tehnologijama i vizualnim komunikacijama (primjerice Upravljanje bojama kod digitalnih sustava, Prezentacija informacija, Multimedijски sustavi, Računarska tipografija, Grafičke web tehnologije, Multimedijске mrežne tehnologije, Računarska obrada slike, Virtualni ljudi itd.) Grafički fakultet kontinuirano ulaže napore, te će to i nastaviti, kako bi se istraživački rad te planovi i programi studija na svim razinama većim dijelom usmjerili prema novim tehnologijama i vizualnim komunikacijama, što je i prethodno navedeno u primjedbama na točku 10 Nedostataka studijskog programa, te su istraživačke kompetencije pojedinih nastavnika i mentora upravo u tim područjima (točka 2. 2.).

Praćenje uspješnosti Doktorskog studija je u skladu s dokumentima Sveučilišta u Zagrebu i Grafičkog fakulteta, a Fakultet će i dalje raditi na unapređenju praćenja uspješnosti (točka 2. 3.) što vrijedi i za mehanizme vođenja i praćenja vrednovanja rada mentora (točka 2. 4.). Također, Grafički fakultet, pogotovo za studente koji dolaze iz gospodarstva, u skladu s Pravilnikom Sveučilišta i Grafičkog fakulteta, pri upisu određuje studijskog savjetnika (točka 2. 4.).

Fakultet ima jasne i Statutom i pravilnicima definirane postupke rješavanja sukoba doktoranada i nastavnika (i mentora) te aktivno sudjeluje u aktivnostima Sveučilišta u Zagrebu za uvođenje softvera za otkrivanje plagijatorstva (točka 2. 5.).

Pod točkom 2. 7. je navedeno da pregledani doktorski radovi ukazuju na odgovarajuću kvalitetu u usporedbi s drugim institucijama premda ima i radova koji nisu visokokvalitetni. O tim radovima Grafički fakultet nije dobio konkretne podatke.

Grafički fakultet unutar mogućnosti podupire sudjelovanje studenata na međunarodnim konferencijama, a u Fakultetskom vijeću studenti Doktorskog studija imaju svog predstavnika. Način studija i školarine definira Fakultetsko vijeće, a u skladu s odredbama Sveučilišta u Zagrebu. Grafički fakultet kontinuirano radi na proširenju mogućnosti financiranja iz različitih izvora (točka 2. 9.).

U točki 2.10. se iznosi da je visina školarina odgovarajuća, premda nema dokaza da su stvarni troškovi studija određeni na temelju transparentnih kriterija. Stavka fond za doktorande nije navedena jer takav fond ne postoji te nije predviđen pravilnicima Fakulteta odnosno Sveučilišta.

Potpoma doktorandima i napredovanje tijekom studija

U točki 3. 1. se navodi kako nisu jasno definirane obaveze doktoranda i mentora što je objašnjeno kroz prethodne primjedbe te je u skladu sa člancima 9, 10 i 11 Pravilnika o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu. Mentori se odabiru temeljem članka 10 istog pravilnika te su potvrđeni od Fakultetskog vijeća, Vijeća Tehničkog područja i Senata Sveučilišta u Zagrebu.

Upisne kvote se određuju u skladu sa člankom 8 Pravilnika o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i člankom 5 Pravilnika o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda. Također, činjenično je da u ovom trenutku ne postoji niti jedan nezaposleni doktor znanosti promatranog područja. Grafički fakultet kontinuirano prati karijere završenih doktora znanosti, što je već navedeno u primjedbama (točka 3. 2.).

Kako je prije navedeno, Grafički fakultet kontinuirano ulaže napore, te će to i nastaviti, vezan uz projekte, potpore i druge oblike financiranja istraživanja. (točka 3. 3.) U promatranom su periodu nastavnici i doktorandi Grafičkog fakulteta sudjelovali u više znanstvenih projekata i potpora što je također prethodno navedeno.

Način dodjele studijskog savjetnika je definiran člankom 3 Pravilnika o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda te je u skladu s Pravilnikom o doktorskom studiju na Sveučilištu u Zagrebu. Sustav praćenja rada doktoranda i mentora je također reguliran aktima Sveučilišta u Zagrebu i Grafičkog fakulteta. (točka 3. 4.)

Grafički fakultet je spreman provesti upisni postupak i na engleskom jeziku iako se do sada raspis natječaja na hrvatskom jeziku nije pokazao preprekom upisu stranih kandidata iz okruženja (Bosna i Hercegovina, Srbija, Slovenija).

Način provedbe upisa te odabira kandidata je definiran člancima 4, 5, 6 i 7 Pravilnika o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda te je u skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu (članak 8). (točka 3. 6., 3. 7., 3. 8.)

Na navode u točki 3. 9. je višestruko odgovoreno u prethodnim primjedbama.

Činjenično je da se tijekom motivacijskog razgovora kandidate informira o postojećoj institucionalnoj podršci te da, kako je i navedeno, Grafički fakultet nudi institucionalnu podršku doktorandima i njihovim istraživanjima i karijerama. (točka 3. 10.) Grafički fakultet kontinuirano ulaže napore, te će to i nastaviti, na pojačanju podrške doktorandima.

Program i ishodi dokorskog studija

U točki 4. 1. je netočno navedeno da doktorandi moraju ostvariti 40 ECTS bodova iz obaveznih kolegija. Člancima 8, 9 i 10 Pravilnika o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda je definirano da se polaganjem ispita mora ostvariti 35 od ukupno 180 ECTS bodova, što je manje od 20% ukupnog broja bodova. Također, svi ispiti na Studiju su izborni. Mogućnost dodjeljivanja više mentora je definirana Pravilnicima kako Sveučilišta tako i Grafičkog fakulteta te je u promatranom razdoblju bilo primjera dodjeljivanja više mentora.

Povjerenstvo za doktorski studij i znanost prati kompetencije i rad mentora u skladu s aktima Sveučilišta i Grafičkog fakulteta te zakonskim normama. (točka 4. 2.) Grafički fakultet kontinuirano ulaže napore, te će to i nastaviti, na pojačanju praćenja rada nastavnika i mentora Studija te povećavanju kvalitete doktorskih radova.

Ishodi učenja nisu istaknuti na razini Studija, nego kolegija te će Grafički fakultet istaknuti i ishode učenja na razini Studija. (točka 4. 3.)

Pravilnikom o doktorskom studiju grafičko inženjerstvo i oblikovanje grafičkih proizvoda je definirano da doktorand prije obrane dokorskog rada mora imati objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje jedan znanstveni rad objavljen u časopisu citiranom u tercijarnim publikacijama, jedan znanstveni rad objavljen u časopisu citiranom u sekundarnim publikacijama te jedan znanstveni rad objavljen i prezentiran na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji.

Kontrola kvalitete rada nastavnika i mentora je definirana odredbama Grafičkog fakulteta i Sveučilišta u Zagrebu što je već naglašeno u ovim primjedbama. (točka 4. 5.)

Podaci o radionicama su dostupni na mrežnim stranicama Grafičkog fakulteta i Sveučilišta u Zagrebu (točka 4. 6.). Povjerenstvo je u točki 2. 8. ocijenilo kako se sve potrebne informacije i doktorskom studijskom programu objavljuju na mrežnim stranicama Fakulteta („visoka razina kvalitete“).

Fleksibilnost u pogledu izvođenja nastavnog sadržaja u skladu s individualnim potrebama doktoranada se prvenstveno ostvaruje kroz konzultativnu nastavu te istraživanja koja doktorand provodi s nastavnicima u sklopu kolegija što rezultira znanstvenim radovima. Grafički fakultet će staviti veći naglasak na pripreme individualnih godišnjih planova istraživanja doktoranada. (točka 4. 7.)

Ured za međunarodnu suradnju kontinuirano informira i potiče studente na mobilnost informiranjem, prvenstveno, mrežnim stranicama. Fakultet će poticati i podržavati međunarodnu aktivnost doktoranada. (točka 4. 8.)